

Srovnání výskytu slov **každý**, **všechn** a **celý** v češtině, angličtině a španělštině

Helena Confortiová

Příspěvek se zaměřuje na zájmena *každý* a *všechn* (*všichni*) a na adjektivum *celý*. Tato slova patří v češtině k velmi frekventovaným. Porovnává se jejich výskyt v češtině, angličtině a španělštině. V angličtině těmto slovům odpovídají výrazy *every*, *all* a *whole*, ve španělštině *cada* a *todo(s)*. Anglické *every* může znamenat *každý* a *všechn*, *all* znamená *celý*, *každý* i *všechn*, *whole* pak *celý* i *všechn*. Ve španělštině *cada* znamená *každý*, *todo(s)* může být *celý*, *každý*, *všechn* i *všichni*. Kromě toho se české „celý“ může překládat i *entero* nebo *completo*.

Na začátku práce si všímáme celkového výskytu těchto slov vždy ve dvou jazycích (čeština a angličtina, čeština a španělština), kde se ukazuje jejich vysoká frekvence. Pak si dokumentujeme konkrétní užití v dílech některých spisovatelů (Čapek, Otčenášek, Kafka Viewegh aj.). Pro adekvátní porovnání ve všech třech jazycích bylo však nutno vybrat českou knihu, která byla přeložena jak do angličtiny, tak do španělštiny. V Českém národním korpusu této podmínce vyhovoval jenom „Saturnin“ V. Jirotky. V hlavní části příspěvku se uvádějí výsledky porovnání, které zejména u adjektiva *celý* demonstrují, jak si překladatelé s významy tohoto slova poradili. Někdy se totiž český výraz vůbec nepřekládá, jindy jej nahrazuje člen. V tom případě je zajímavé porovnat tyto dva jazyky mezi sebou.

V poslední části příspěvku sledují zkoumaná slova také v jiných jazycích, tj. ve francouzštině, v italštině a v ruštině. Zejména u ruštiny je zajímavé srovnání, protože ruské „весь“ znamená *všechn* (*všechno* ad.) i *celý*. Přitom české *celý* se někdy překládá jako „всякий“ nebo „любой“.